

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประกาศ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๔๒

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๒

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคชาตินิยม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๒* ต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม โดยชี้แจงว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาตินิยมเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาตินิยม คือ ภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาที่พรรคชาตินิยม ต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ แต่เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันแล้ว ปรากฏว่าพรรคชาตินิยมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการและได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคชาตินิยมทราบ และยื่นคำชี้แจง พรรคชาตินิยม โดยนายชชา ธรรมวงษ์ หัวหน้าพรรคได้ยื่นหนังสือ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒** ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีใจความดังนี้

การที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้คำสั่งยุบพรรคชาตินิยมนั้น พรรคชาตินิยมไม่เห็นพ้องด้วย มูลเหตุที่พรรคชาตินิยมไม่สามารถดำเนินงานของพรรค ให้บรรลุเจตนารมณ์และเป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพราะเหตุว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจวินิจฉัยและปฏิบัติหน้าที่มิชอบด้วยเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและออกระเบียบการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

* ส่งมาตามหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๒๐๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๒

** หนังสือพรรคชาตินิยมที่ ๐๐๐๓/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒

อย่างไม่รอบคอบเป็นธรรมดา โดยรวบอำนาจจัดประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง โดยปกปิด ทั้งยังมีพฤติกรรมอื่นๆ ที่ส่อไปในทางไม่โปร่งใสและเป็นกลาง ขัดต่อหลักประชาธิปไตย บทพร้อมต่อหน้าที่ กระทำผิดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เป็นผลให้พรรคชาตินิยมซึ่งเป็นพรรคใหม่ ไม่ได้รับเงินกองทุนสนับสนุนจากรัฐในงบประมาณนี้ กระบวนการพื้นฐานของการดำเนินการของพรรคชาตินิยมจึงไม่อาจปฏิบัติได้ ดังนั้น พรรคชาตินิยมจึงไม่สามารถดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามเงื่อนไขของบทบัญญัติมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. พิพากษาคดีว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งทำผิดเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
๒. มีคำสั่งยกเลิกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง
๓. มีคำสั่งยกเลิกคณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองที่ได้จัดตั้งแล้ว
๔. มีคำสั่งให้กิจกรรมต่างๆ ที่ได้มีขึ้น เกิดขึ้น กระทำขึ้น จากประกาศดังกล่าวเป็นโมฆะทั้งหมด และสั่งระงับการเบิกจ่ายเงินกองทุนโดยด่วนที่สุด
๕. มีคำสั่งปลดคณะกรรมการการเลือกตั้งออกจากตำแหน่ง
๖. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งที่ตั้งขึ้นใหม่จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้แก่พรรคชาตินิยมอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

๗. มีคำสั่งห้ามมิให้คณะกรรมการการเลือกตั้งอ้างเอาเหตุของกระบวนการพิจารณาที่ดำเนินการอยู่ในศาลรัฐธรรมนูญมาเป็นข้อระงับไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาตินิยม ถ้าพรรคชาตินิยมจะยื่นจดทะเบียนอีกครั้งหนึ่ง หากว่าศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคชาตินิยมดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวดังที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น ในการพิจารณา

คำร้องของนายทะเบียนดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสองของ มาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพรรคชาตินิยมหรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและเอกสารหลักฐานประกอบคำร้อง ตลอดจนคำชี้แจงของพรรคชาตินิยมมีว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาตินิยม พรรคชาตินิยมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” จึงฟังได้ว่ามีเหตุเกิดขึ้นกับพรรคชาตินิยมตามมาตรา ๖๕ (๕) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เกิดขึ้นกับพรรคชาตินิยมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม ส่วนคำขออื่นๆ ของพรรคชาตินิยมเป็นเรื่องนอกประเด็น จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิตินันท์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ